

EUROPSKA KOMISIJA

Bruxelles, 25.01.2016
C(2016) 436 final

JAVNA VERZIJA

Ovaj se dokument objavljuje isključivo u svrhu informiranja.

**Predmet: Državna potpora SA.38626 (2015/N) - Hrvatska
Nacionalni plan za širokopojasnu mrežu -**

Poštovana,

1. POSTUPAK

- (1) Nakon okončanja pretprijava rasprava Hrvatska je 16. listopada 2015. prethodno navedenu mjeru prijavila Komisiji u skladu s člankom 108. stavkom 3. TFEU-a. Komisija je od Hrvatske zatražila dodatne informacije 5., 6., 10. i 20. studenoga te 9. prosinca 2015. Hrvatska je dostavila zatražene dodatne informacije 6., 9., 10. i 23. studenoga te 10. prosinca 2015.

2. DETALJAN OPIS MJERE

- (2) Cilj predmetne mjere jest potaknuti razvoj pristupnih mreža sljedeće generacije (mreže NGA, eng. *next generation access*) u Hrvatskoj. U skladu sa strategijom Europa 2020. usmjerenom na pojačani rast, Digitalnim programom za Europu i hrvatskom Strategijom razvoja širokopojasnog pristupa, Hrvatska želi postupno uvesti mreže NGA u cijeloj zemlji na bijelim područjima NGA¹, s brzinom preuzimanja od najmanje 40 Mbit/s i brzinom učitavanja od najmanje 5 Mbit/s.
- (3) Prijavljenom mjerom („Okvirni program”) obuhvaćene su pristupne mreže NGA. Jedan je to od dva programa razvoja širokopojasnih mreža velike

¹ Područja na kojima trenutno nema širokopojasne infrastrukture NGA niti se njezina izgradnja planira tijekom iduće tri godine.

Prof.dr.sc. Vesna PUSIĆ
Prva potpredsjednica Vlade RH i
ministrica vanjskih i europskih poslova
Trg N.Š. Zrinskog 7-8, 10000 Zagreb
REPUBLIKA HRVATSKA

brzine u Hrvatskoj. Drugi se program odnosi na agregacijske mreže NGN, a oba će se provoditi usporedno u istom razdoblju: od odobrenja Komisije do 2023. Provedbu oba programa koordinirat će isto tijelo na nacionalnoj razini. Predmetna odluka odnosi se samo na pristupne mreže i njome se ne dovodi u pitanje procjena prijavljenog programa koji se odnosi na agregacijske mreže.

- (4) Trenutačno otprilike 97 % stanovništva Hrvatske ima pristup osnovnoj širokopojasnoj mreži na postojećoj paričnoj mreži. Mnogi imaju pristup više usporednih infrastruktura: 72,4 % na osnovnim sivim područjima te 25,6 % na osnovnim crnim područjima. Postojeća je mreža u velikoj mjeri parična, a većina priključaka temelji se na ADSL-u s brzinom učitavanja ograničenom na 768 Kbit/s. Trenutačno dostupne brzine preuzimanja na ciljanim područjima na koja se odnosi prijavljena mjera su sljedeće: 2 – 4 Mbit/s za 47,5 % kućanstava, 4 – 10 Mbit/s za 37 % kućanstava te 10 – 20 Mbit/s za 15,5 % kućanstava.
- (5) Do sredine 2013. ulaganje u širokopojasnu infrastrukturu NGA bilo je ograničeno na dijelove većih gradova, poput Zagreba, Splita, Rijeke i Osijeka. Na područjima s mrežom NGA omogućena je brzina od 30 Mbit/s. Prijavljenom mjerom nisu obuhvaćena ta područja. Ciljana su uglavnom ruralna i suburbana područja.
- (6) **Cilj:** Mjera uvođenja pristupne mreže NGA ima za cilj promicanje uvođenja širokopojasnih mreža NGA s brzinom preuzimanja od najmanje 40 Mbit/s i brzinom učitavanja od najmanje 5 Mbit/s na područjima Hrvatske na kojima trenutačno ne postoji širokopojasna infrastruktura ili ona postoji na nedovoljnoj razini, tj. na „bijela područja NGA”.
- (7) **Trajanje:** Predmetnom je mjerom obuhvaćeno razdoblje od odobrenja Komisije do 31. 12. 2023., posljednjeg datuma za dodjelu potpore u okviru mjere. Hrvatska nadležna tijela javne uprave obvezala su se poštovati klauzulu o mirovanju i neće provesti program prije odobrenja Komisije.
- (8) **Pravna osnova:** mjera se temelji na Zakonu o elektroničkim komunikacijama (NN 73/2008, 90/2011, 133/2012, 80/2013), Strategiji razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2012. do 2015. godine (NN 144/2011), Provedbenom programu Strategije razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2013. godine (NN 144/2011) i Studiji o odabiru najpovoljnijih modela financiranja i poticajnih mjera za ulaganja u infrastrukturu širokopojasnog pristupa.
- (9) **Financijska sredstva i instrumenti:** Ukupna procijenjena financijska sredstva za mjeru iznose najviše 252 milijuna EUR, od čega će se 117,2 milijuna EUR financirati iz EFRR-a, a preostalih 134,8 milijuna EUR zajmom EIB-a. Očekuje se da će privatno financiranje iznositi najviše 120 milijuna EUR tijekom provedbe projekta. Godišnja sredstva iznose 31,5 milijun EUR za razdoblje 2016. – 2023.
- (10) **Iznos i intenzitet potpore:** Intenzitet potpore varirat će između 20 % i 100 % ovisno o području intervencije i okolnostima kao što su iskoristivost postojeće infrastrukture, stanovništvo i zemljopisna veličina naselja, izbor infrastrukturnog rješenja (veći intenzitet za mreže FTTH, čije uvođenje podrazumijeva izgradnju nove kabelaške kanalizacije) te ovisno o tome je li mreža kabelaške kanalizacije već izgrađena ili je nema. Očekuje se da će privatno ulaganje iznositi 40 %

ukupnog ulaganja Okvirnog programa, a prosječni intenzitet potpore također 40 %².

- (11) **Korisnici:** Korisnik potpore bit će odabrani mrežni operator. Neizravni korisnici bit će operatori elektroničkih komunikacija koji se koriste novom mrežom za pružanje maloprodajnih usluga krajnjim korisnicima te sami krajnji korisnici.
- (12) **Ciljana područja:** Mjera je ograničena na bijela područja NGA (na kojima je dostupna brzina manja od 30 Mbit/s i na kojima trenutno nema mreže NGA niti se njezino uvođenje planira tijekom iduće tri godine).
- (13) Tijekom javnog savjetovanja o programu uvođenja agregacijskih mreža (predmet SA.41065, koji nije predmet ove Odluke) bivši je monopolistički operator objavio svoj plan ulaganja u nadogradnju aktivne mrežne opreme u postojećim petljama (zamjena ADSL DSLAM-a VDSL2 DSLAM-om). Predmetni operator tvrdi da će mu to ulaganje omogućiti da ponudi usluge brzine 30 Mbit/s i 40 Mbit/s korisnicima koji se nalaze na udaljenosti od najviše 800 metara od petlji. Procjenjuje se da je sivim točkama obuhvaćeno 16 % hrvatskog stanovništva. S obzirom na prosječnu zemljopisnu veličinu naselja u Hrvatskoj, to znači da će tim uslugama imati pristup u prosjeku 32,5 % kućanstava svakog pojedinog naselja. Preostala kućanstva (u prosjeku njih 67,5 %), koja nisu dovoljno blizu petljama, imat će pristup osnovnim širokopojasnim uslugama brzine 5 – 20 Mbit/s. Pored prethodno navedenog, predmetni operator nije izrazio namjeru ulaganja u uvođenje nove i/ili nadogradnju postojeće mreže, što bi mu omogućilo isporuku usluge brzine od najmanje 30 Mbit/s u tim naseljima.
- (14) Stoga se samo ona područja koja izlaze iz okvira prethodno opisane poboljšane mreže predmetnog operatora smatraju bijelim područjima NGA. U većini naselja za koja je predmetni operator najavio planirana ulaganja ne postoji druga usporedna širokopojasna mreža, bilo osnovna bilo NGA, niti je bilo koji drugi operator izrazio namjeru ulaganja u mreže NGA. Hrvatska nadležna tijela javne uprave potvrdila su da će nova subvencionirana mreža prolaziti kroz točke koje su definirane kao sive u slučaju da je to potrebno za izgradnju pristupne mreže na bijelim područjima, no da se krajnji korisnici na sivim područjima neće spajati na mrežu.
- (15) **Detaljno mapiranje i analiza pokrivenosti, savjetovanje s dionicima:** Godine 2013. hrvatska nadležna tijela javne uprave provela su postupak mapiranja, tj. centraliziranog registra postojeće infrastrukture. Rezultat mapiranja popis je svih 6 755 naselja u Hrvatskoj s pripadajućim bojama određenima u skladu s Okvirnim programom. Postupak mapiranja temeljio se na interaktivnoj karti dostupnosti širokopojasne infrastrukture³ koju je izradilo hrvatsko nacionalno regulatorno tijelo u sektoru elektroničkih komunikacija (NRA, eng. *National Regulatory Authority*) (HAKOM) („pregled dostupnosti širokopojasnog pristupa”). Taj se pregled temelji na podacima o zemljopisnoj (geoprostornoj) dostupnosti širokopojasne infrastrukture koje operatori podnose NRA-u te se ažurira na tromjesečnoj osnovi. Podaci o zemljopisnoj dostupnosti širokopojasne infrastrukture kategorizirani su prema sljedećim kategorijama: 2 – 30 Mbps, 30 – 100 Mbps te najmanje 100 Mbps. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture provelo je *prvo javno savjetovanje* o Okvirnom programu od

² U pojedinačnim slučajevima može biti i više, ovisno o ishodu postupka javne nabave.

³ <http://bbzone.hakom.hr/hr-HR/SirokopojasniPristup#sthash.zOmLEwU1.dpbs>

18. studenoga do 13. prosinca 2013., u skladu sa Zakonom o elektroničkim komunikacijama. Sva dokumentacija Okvirnog programa postavljena je na *web*-stranici Ministarstva⁴. Svi potencijalni dionici pozvani su na podnošenje primjedaba o planiranoj mjeri. Tijekom javnog savjetovanja Ministarstvo je primilo primjedbe od 17 stranaka: 8 tijela lokalne samouprave, 6 pravnih osoba (društava), 2 najveća operatora (bivši monopolistički operator Hrvatski Telekom i VIPnet) te NRA-a. Sve su primjedbe analizirane, a njihov tablični pregled objavljen je na *web*-stranici Ministarstva⁵. Pregled primjedaba i podnesaka primljenih od svih stranaka podnesen je Komisiji zajedno s očitovanjem hrvatskih nadležnih tijela javne uprave o tome koje su primjedbe prihvaćene. Nijedan dionik nije izrazio negativno mišljenje o Okvirnom programu. Mnoge se primjedbe, koje su hrvatska nadležna tijela javne uprave velikim dijelom uzela u obzir, odnose na pojedinosti o određenim aspektima programa. Primjedbe bivšeg monopolističkog operatora o definiciji ciljanih područja više nisu relevantne; prijavljena mjera ograničena je na bijela područja NGA. Hrvatska nadležna tijela javne uprave izmijenila su program u skladu s prijedlogom predmetnog operatora tako da bude jasno da projekti moraju ostati u pravnoj nadležnosti tijela javne uprave. Predmetni je operator predložio da se model financiranja B primjenjuje tek nakon što se objavi poziv za iskaz interesa svim privatnim operatorima. Hrvatska nadležna tijela javne uprave zadržala su pravo da NP-ovi odaberu taj model ako ga smatraju najbržim s obzirom na posebne potrebe u lokalnoj zajednici. Nadalje, isti je operator predložio i ukidanje mogućnosti da nadležna tijela javne uprave ponude usluge dijelu njegove infrastrukture. Hrvatska nadležna tijela javne uprave taj prijedlog nisu prihvatila zbog toga što je riječ o javnom dobru i jednom od prioriteta za sufinanciranje iz fondova EU-a. Predmetni je operator predložio i da privatnom partneru u JPP-u bude omogućena vertikalna integracija. Hrvatska nadležna tijela javne uprave to nisu prihvatila.

- (16) Tijela lokalne samouprave, u svojstvu nositelja projekata (NP) za svaki pojedinačni projekt, dužna su projekte prijaviti nositelju Okvirnog programa (NOP), koje će projekt odobriti ako je u skladu s Okvirnim programom. NP-ovi će prije provedbe svakog pojedinačnog projekta provesti *drugi postupak mapiranja*. Tijekom drugog postupka mapiranja NP-ovi su dužni ažurirati stanje širokopojasne infrastrukture s najnovijim podacima iz pregleda dostupnosti širokopojasnog pristupa. Drugi postupak mapiranja provest će se na razini pojedinačnog projekta i na detaljnijoj prostornoj razini – na adresnoj razini ulica, za sva naselja s više od 500 stanovnika.
- (17) NP-ovi će prije početka provedbe svakog projekta provesti *drugo javno savjetovanje* radi prikupljanja investicijskih planova svih operatora u sljedeće tri godine. To je javno savjetovanje preduvjet za odobrenje projekta unutar Okvirnog programa. To se javno savjetovanje mora pokrenuti kada NP pripremi nacrt specifikacije projekta. Javno savjetovanje, tj. razdoblje tijekom kojega se primaju primjedbe svih zainteresiranih strana, uključujući planove privatnih ulagača za ulaganja u bliskoj budućnosti (tri godine), ne smije trajati manje od 30 dana. Otvaranje javnog savjetovanja za pojedinačne projekte mora se objaviti na web-mjestu NP-a, a na nacionalnoj razini na web-mjestu NOP-a kako bi podaci o javnom savjetovanju i projektu bili dostupni širokom krugu zainteresiranih strana. NP-ovi moraju u svoje javno savjetovanje uključiti

⁴ <http://www.mppi.hr/default.aspx?id=10457>

⁵ http://www.mppi.hr/UserDocsImages/ELKOM%20JS%20ONP%20Primjedbe%2020-3_14.pdf

dokumentaciju o svim bitnim karakteristikama planiranog projekta, uključujući rezultate drugog postupka mapiranja. Pored rezultata drugog postupka mapiranja, bitne karakteristike planiranog projekta obuhvaćaju vrste usluga koje se trebaju ponuditi na subvencioniranoj mreži, veleprodajne proizvode koje mreža podržava, kriterije javne nabave za projekt i planirano korištenje postojećom infrastrukturom. Vlada Republike Hrvatske obavijestila je Komisiju o svojoj namjeri da službenom odlukom imenuje NRA (HAKOM) za obavljanje uloge NOP-a.

- (18) **Odabir mrežnog operatora i određivanje njegovih obveza:** Prema Okvirnom programu mogu se primijeniti tri glavna investicijska modela: model A, B i C, objašnjeni u nastavku.
- (19) **Investicijski model A – model privatnog planiranja, izgradnje i upravljanja** Za planiranje i izgradnju mreže te upravljanje njome nadležan je privatni operator i razvijena mreža ostaje u njegovu trajnom vlasništvu. *Planiranje mreže* podrazumijeva razvoj detaljnih tehničkih specifikacija za izgradnju mreže u skladu sa svim mjerodavnim propisima, a na temelju općih specifikacija koje su sastavili NP-ovi.
- (20) **Investicijski model B – model javnog planiranja, izgradnje i upravljanja** Za planiranje i izgradnju mreže te upravljanje njome nadležna su tijela javne uprave i razvijena mreža ostaje u trajnom javnom vlasništvu. Iako su nadležna tijela javne uprave u svojstvu NP-ova nadležna za sve osnovne jedinice provedbe projekta prema modelu B, neke se djelatnosti mogu povjeriti specijaliziranim privatnim društvima. Nadalje, privatnim se društvima prema modelu B može povjeriti izgradnja, održavanje i rad mreže. Ako se u modelu B određene djelatnosti povjeravaju privatnim društvima, NP-ovi se moraju pridržavati mjerodavnih propisa o javnoj nabavi. Ako se primjenjuje investicijski model B, on je podložan općenitim ograničenjima, poput obveze da javni mrežni operatori primjenjuju veleprodajni poslovni model kojim se omogućuje veleprodajni pristup subvencioniranoj infrastrukturi, suzdržavajući se od djelovanja na maloprodajnoj razini, da njihovo djelovanje bude ograničeno na područja koja nisu komercijalno atraktivna (bijela područja NGA), da ispunjuju obvezu neprofitnosti i obvezu računovodstvenog razdvajanja sredstava koja se rabe za rad mreža i za sredstva koja se rabe za drugo poslovanje u okviru nadležnosti tijela javne uprave. Ciljano područje ograničeno je na područje u nadležnosti javnih naručitelja. Iznimno, javni mrežni operator može pružati usluge krajnjim korisnicima ako se radi o javnim korisnicima koji su dio predmetnog tijela javne uprave jer je u tom slučaju pružanje usluga od javnog interesa te, među ostalim, može biti jedan od razloga za provedbu projekta.
- (21) **Investicijski model C – javno-privatno partnerstvo (JPP)⁶:** U kontekstu projekata za izgradnju infrastrukture širokopojasnog pristupa uobičajeno je da privatni partner u modelu javno-privatnog partnerstva preuzme nadležnost za planiranje, izgradnju i rad mreže te upravljanje njome, te da djelomično i financira izgradnju mreže (preostali iznos financiranja mreže osigurava javni partner, u cijelosti ili djelomično, državnom potporom). Privatni partner bira se u konkurentnom postupku odabira. Nakon isteka ugovora o JPP-u, a najkasnije 40 godina nakon toga, izgrađena se mreža vraća u javno vlasništvo. Za svaki projekt potrebno je provjeriti hoće li dugoročno troškovi povezani s provedbom

⁶ Investicijski model C (JPP) primjenjuje se u skladu sa Zakonom o javno-privatnom partnerstvu, NN 78/2012, NN 152/2014).

projekta prema modelu JPP-a biti niži od troškova provedbe projekta prema modelu B. Ako se primjenjuje model JPP-a, mreža će raditi isključivo na osnovi veleprodajnog pristupa.

- (22) **Konkurentan postupak odabira:** U skladu s Okvirnim programom operativna je nadležnost za provedbu pojedinačnih projekata dodijeljena tijelima lokalne samouprave (gradovi i općine) i/ili regionalne samouprave (županije) u svojstvu NP-ova. NP-ovi su nadležni za određivanje veličine ciljanih područja, no najmanje područje na koje se mora odnositi pojedini projekt jest područje pod upravom jednog NP-a, što odgovara gradu/općini ili županiji (čime se ne dovodi u pitanje isključivanje područja definiranih kao sive točke kako je opisano u uvodnoj izjavi 13.). Hrvatska ima relativno velik broj gradova/općina (556). Kako bi se izbjegla pretjerana fragmentacija pojedinačnih projekata s malom zemljopisnom pokrivenošću i malim brojem obuhvaćenih korisnika, čime bi se smanjio učinak ekonomije razmjera s obzirom na troškove ulaganja i iznos državne potpore, u Okvirnom se programu preporučuje da se ciljanim područjem svakog pojedinačnog projekta obuhvati najmanje 10 000 potencijalnih korisnika.
- (23) NOP će koordinirati i nadzirati pripremu pojedinačnih projekata NP-ova (prije njihova odobrenja) te podnositi primjedbe o predloženoj veličini ili ciljanom području i prema potrebi predlagati njihovu izmjenu.
- (24) Okvirnim se programom utvrđuju strukturna pravila javne nabave s kojima moraju biti usklađeni svi projekti unutar Okvirnog programa. Ta pravila obuhvaćaju sljedeće: postupci javne nabave u okviru pojedinačnih projekata moraju se provoditi u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi i s njime povezanim podzakonskim propisima. Pri odabiru privatnog partnera koji će graditi širokopoljansku mrežu mora se primijeniti kriterij ekonomski najpovoljnije ponude, a traženi iznos potpore mora imati najveći faktor ponderiranja od svih utvrđenih kriterija za odabir. U slučaju investicijskog modela C, u postupku odabira privatnog partnera u javno-privatnom partnerstvu moraju se poštovati i sve odredbe Zakona o javno-privatnom partnerstvu, kojim su uređeni postupci javne nabave u pogledu odabira privatnih partnera u javno-privatnim partnerstvima. U slučaju investicijskog modela B, obveza usklađenosti s propisima Zakona o javno-privatnom partnerstvu odnosi se na sve postupke javne nabave u kojima su pružatelji naknadno odabrani za usluge i radove povezane s planiranjem, izgradnjom i održavanjem mreže te upravljanjem njome.
- (25) **Tehnološka neutralnost:** Bez obzira na preporuku o raspodjeli javne nabave u segmente, NP-ovi moraju u nadmetanju odrediti kvalitativne kriterije kako bi se ponuditeljima omogućilo da predlože onu kombinaciju različitih tehnologija koju smatraju primjerenom.

Situacija na tržištu širokopoljanskih usluga u Hrvatskoj⁷

- (26) Prema Indeksu gospodarske i društvene digitalizacije (DESI)⁸ 2015. ukupni rezultat za Hrvatsku iznosi⁹ 0,38 čime se ona svrstava na 24. mjesto među 28 država članica EU-a. U Hrvatskoj se internetskom prodajom koristi 25 %

⁷ Svi izvori EU-a koji se odnose na podatke o tržištu su iz listopada 2015.

⁸ Digital Economy and Society Index 2015, Country Profile, Croatia, <https://ec.europa.eu/digital-agenda/node/66894>

⁹ DESI može iznositi između 0 i 1, a što je vrijednost veća, to je zemlja uspješnija.

MSP-ova, što je znatno iznad prosjeka EU-a, koji iznosi 15 %, dok se njih 8,4 % koristi prekograničnom internetskom prodajom (prema 6,5 % na razini EU-a). Međutim zemlja i dalje zaostaje u području služenja internetom (65 % hrvatskih državljana redovito se služi internetom, u odnosu na prosjek EU-a od 75 %). Unatoč tome što je fiksni širokopojasni pristup dostupan za 97 % kućanstava, na njega je pretplaćeno samo 61 % njih. Iako je razvijenost elektroničkih javnih usluga u Hrvatskoj niska, 99 % liječnika opće prakse koristi se e-receptom (3. mjesto u EU-u).

- (27) Prema izvješćima EU-a¹⁰ ograničeno prihvaćanje digitalne tehnologije usporava razvoj e-trgovine. Samo 40 % potrošača (u odnosu na prosjek EU-a od 63 %) kupilo je 2014. robu ili usluge na internetu. Razina povjerenja potrošača u kupnju preko interneta u zemlji ili inozemstvu je niska. Valja napomenuti i to da su u pogledu služenja internetom hrvatski državljani vrlo neskloni transakcijama koje uključuju uporabu uređaja za plaćanje. To bi moglo biti povezano s općim nepovjerenjem u sigurnost sustava za plaćanje na internetu. Ta činjenica još više zabrinjava s obzirom na to da četvrtina hrvatskih MSP-ova prodaje na internetu¹¹.
- (28) Prema Izvješću EU-a za 2015. o provedbi regulatornog okvira EU-a za elektroničke komunikacije¹² tržište širokopojasnih usluga u Hrvatskoj pokazuje tendenciju konsolidacije, uz neravnomjernu pokrivenost širokopojasnim pristupom i najmanju stopu penetracije od 14,4 %. Prema profilu države Hrvatske za 2015. koji je izradila Europska komisija, širokopojasni priključak NGA dostupan je samo u 57 % kućanstava (prema 68 % u EU-u).¹³ Prema Izvješću EU-a za 2014. neki operatori zaključuju da regulatorno okruženje ne potiče ulaganje u novu infrastrukturu¹⁴.
- (29) Prema Izvješću Europske komisije za Hrvatsku 2015.¹⁵ (Izvješće EU-a za 2015.) i Pregleda rezultata digitalnog programa¹⁶ trošak pretplate za širokopojasni pristup u odnosu na bruto dohodak u Hrvatskoj vrlo je visok. U pogledu cjenovne pristupačnosti Hrvatska je na posljednjem mjestu od 28 država članica. Cijena fiksnog širokopojasnog pristupa u Hrvatskoj viša je od prosjeka EU-a za 37 %, dok su pretplate za 21 % niže. Tržišno natjecanje među fiksnim internetskim platformama niže je od prosjeka EU-a za 17 %. Prema Izvješću EU-a za 2015. to bi moglo biti povezano s dominantnim položajem koji na tržištu ima bivši monopolistički operator, Hrvatski Telekom, osobito u fiksnom

¹⁰ Digital Economy and Society Index 2015, Country Profile, Croatia, <https://ec.europa.eu/digital-agenda/node/66894>

¹¹ Izvješće za Hrvatsku 2015. s detaljnim preispitivanjem o sprječavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (COM(2015) 85 final), kao dio Rezultata Europskog semestra za 2015.; http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cr2015_croatia_hr.pdf

¹² Obuhvaća u prvom redu glavne tržišne i regulatorne promjene iz 2012. i 2013. <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/2014-report-implementation-eu-regulatory-framework-electronic-communications>

¹³ Digital Economy and Society Index 2015, Country Profile, Croatia; <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/croatia>

¹⁴ Europska komisija GU CNCT; Country report Croatia 2014, http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=6444

¹⁵ Izvješće za Hrvatsku 2015. s detaljnim preispitivanjem o sprječavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (COM(2015) 85 final), kao dio Rezultata Europskog semestra za 2015.; http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cr2015_croatia_hr.pdf

¹⁶ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard>

širokopojasnom pristupu (69 % tržišnog udjela na kraju 2013.), i posljedičnim nedostatkom tržišnog natjecanja.

- (30) Čini se da se zakonodavstvom nije osigurala odgovarajuća cjenovna razina širokopojasnih usluga. U Izvješću EU-a za 2015. navodi se da su mogući razlozi niske stope prihvaćanje (pretplate) nedostatak ulaganja u infrastrukturu fiksne širokopojasne mreže, nedostatne digitalne vještine građana i vrlo visok trošak pretplate za širokopojasni pristup u odnosu na bruto dohodak¹⁷. Prema Izvješću EU-a za 2015. regulatorni je okvir poboljšan mjerama politika, no daljnji razvoj digitalnog gospodarstva usporen je zbog niske razine tržišnog natjecanja. U Izvješću EU-a za 2015. zaključuje se da je Hrvatska postigla određeni napredak u pogledu širokopojasnog pristupa u području administrativnih i financijskih odluka, no da i dalje postoje izazovi u pogledu dostupnosti infrastrukture za brzi širokopojasni pristup i cjenovne pristupačnosti pristupa internetu. Prema Izvješću EU-a za 2015. znatnijim tržišnim natjecanjem mogli bi se smanjiti troškovi interneta za građane i potaknuti šire prihvaćanje¹⁸.
- (31) Prema Izvješću EU-a za 2015. Hrvatska je u pogledu povezivosti manje uspješna od ostalih zemalja EU-a, s rezultatom od 0,33. Štoviše, širokopojasni pristup dostupan je samo trećini kućanstava, što je daleko ispod prosjeka EU-a, kako je prikazano u tablici u nastavku.

	Hrvatska				EU
	DESI 2015.		DESI 2014.		DESI 2015.
	Vrijednost	Rang	Vrijednost	Rang	Vrijednost
1a1 Pokrivenost fiksnim širokopojasnim pristupom % kućanstava	97 % (2013.)	16.	97 % (2013.)	16.	97 % (2013.)
1a2 Uvedenost fiksnog širokopojasnog priključka % kućanstava	61 % (2014.)	22	61 % (2013.)	18	70 % (2014.)
1b1 Uvedenost mobilnog širokopojasnog priključka Pretplatnika na 100 osoba	69. (2014.)	10.	66. (2013.)	10.	72. (2014.)
1b2 Spektar % ciljne vrijednosti za usklađivanje spektra na razini EU-a	38 % (2014.)	27.	38 % (2013.)	26.	70 % (2014.)
1c1 Pokrivenost pristupom sljedeće generacije % kućanstava u odnosu na njihov	57 % (2013.)	24.	33 % (2013.)	26.	68 % (2013.)

¹⁷ Izvješće za Hrvatsku 2015. s detaljnim preispitivanjem o sprječavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (COM(2015) 85 final), kao dio Rezultata Europskog semestra za 2015.; http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cr2015_croatia_hr.pdf

¹⁸ Izvješće za Hrvatsku 2015. s detaljnim preispitivanjem o sprječavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (COM(2015) 85 final), kao dio Rezultata Europskog semestra za 2015.; http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cr2015_croatia_en.pdf.

ukupni broj					
1c2 Pretplate za brzi širokopojasni priključak % pretplata >= 0Mbps, od ukupno pretplata na fiksni širokopojasni pristup	1,1 % (2014.)	28	nije dostupno	-	26 % (2014.)
1d1 Cijena fiksnog širokopojasnog pristupa % pojedinačnog bruto prihoda za najpovoljniju pojedinačnu pretplatu na širokopojasni pristup (niže vrijednosti su bolje)	2,5 % (2014.)	25.	3 % (2013.)	28	1,4 % (2014.)

- (32) Samo 61 % kućanstava ima pretplatu na širokopojasni priključak, što je niže od prosjeka EU-a (70 %), a samo 1,1 % fiksnih internetskih pretplata koristi se vezom velike brzine (prosjeak za EU je 22 %), što je najmanje u Europi. Jedan od mogućih razloga za nizak udio pretplata mogla bi biti pristupačnost: za pojedinačnu pretplatu na fiksni širokopojasni priključak u Hrvatskoj potrebno je izdvojiti čak 2,5 % bruto prihoda, dok prosjeak u EU-u iznosi 1,4 %. Još jedan razlog niske rasprostranjenosti fiksnog širokopojasnog priključka mogle bi biti korisničke preferencije usmjerene prema mobilnim rješenjima, u čemu je Hrvatska nešto iznad europskog prosjeka i zauzima 10. mjesto u Europi (što je vjerojatno povezano s topologijom zemlje s brojnim otocima). Hrvatska pripada skupini zemalja niske uspješnosti¹⁹, u kojoj gotovo dostiže prosjeak skupine.
- (33) Hrvatska nadležna tijela javne uprave ističu da bi javna intervencija na predmetnim područjima dovela do društvene i ekonomske koristi u prvom redu za MSP-ove, povećanjem produktivnosti i otvaranjem novih mogućnosti zapošljavanja. MSP-ovima bi se omogućilo da na predmetnim područjima skupe iznajmljene linije zamijene pristupačnim i kvalitetnim širokopojasnim priključcima velike brzine. Javnom bi se intervencijom na predmetnim područjima smanjile i razlike između ruralnih/suburbanih i gušće naseljenih urbanih područja Hrvatske, čime bi se omogućio ravnomjeran razvoj svih regija Hrvatske te pridonijelo borbi protiv smanjenja broja stanovnika na ruralnim područjima.
- (34) **Uloga nacionalnog regulatornog tijela u sektoru elektroničkih komunikacija (NRA):** NRA će koordinirati provedbu Okvirnog programa na nacionalnoj razini i pratiti usklađenost pojedinačnih projekata s Okvirnim programom²⁰.
- (35) Nadležna tijela savjetovat će se s NRA-om prilikom utvrđivanja ciljanih područja i u pogledu određivanja veleprodajnih uvjeta i naknada za pristup. Kada lokalni nositelji projekata (NP) budu provodili drugi postupak mapiranja na razini pojedinačnih projekata njihova će se procjena ciljanog područja na detaljnoj razini projekta temeljiti u prvom redu na interaktivnoj karti dostupnosti

¹⁹ Skupinu zemalja niske uspješnosti za DESI 2015. čine Bugarska, Cipar, Grčka, Hrvatska, Mađarska, Italija, Poljska, Rumunjska, Slovenija i Slovačka.

²⁰ Pravna osnova za uključenost NRA-a u projekte državne potpore za širokopojasni pristup je Zakon o elektroničkim komunikacijama (članak 5. – Nacionalno regulatorno tijelo) i Uredba o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, u vezi s ciljem „Ulaganje za rast i radna mjesta”.

širokopojasne infrastrukture („pregled dostupnosti širokopojasnog pristupa”). NP-ovi će se savjetovati s NRA-om o svim pitanjima povezanim s dostupnošću širokopojasnog pristupa navedenom u pregledu dostupnosti širokopojasnog pristupa.

- (36) NRA će sastaviti smjernice za tijela lokalne samouprave u pogledu načela veleprodajnog pristupa i određivanja naknada. Nadalje, operator koji upravlja subvencioniranom mrežom predložiti će veleprodajne naknade i uvjete pristupa u skladu s pravilima Okvirnog programa te ih dostaviti NRA-u uz detaljno objašnjenje postupka. NRA će dati svoje mišljenje o predloženim naknadama i uvjetima. Nakon primitka mišljenja NRA-a operator subvencionirane mreže prema potrebi će prilagoditi prethodno predložene veleprodajne naknade i uvjete u skladu s preporukama NRA-a.
- (37) NRA je nadležan za rješavanje sporova između tražitelja pristupa i operatora subvencionirane infrastrukture, u skladu s postupkom utvrđenim u Zakonu o elektroničkim komunikacijama i mjerodavnim pravilnicima. Prema Zakonu o elektroničkim komunikacijama, u roku od 30 dana od početka korištenja novom infrastrukturom NRA-u se mora dostaviti pisana obavijest toj infrastrukturi.

Korištenje postojećom infrastrukturom i veleprodajni pristup

- (38) Praktična pravila o korištenju postojećom infrastrukturom utvrđena su u Pravilniku o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN 136/11). Tim su pravilnikom obuhvaćena pravila o dijeljenju kabelaške kanalizacije, zgrada i antenskih stupova. NRA je nadležan za rješavanje sporova između operatora u vezi s provedbom tog pravilnika.
- (39) Od svih operatora koji sudjeluju u javnom savjetovanju tražit će se da dostave podatke o dostupnoj postojećoj infrastrukturi koja bi se mogla iskoristiti za izgradnju mreže, uključujući uvjete i naknade za pristup. Operator koji posjeduje ili kontrolira određenu infrastrukturu na ciljanom području (bez obzira na to rabi li se ona ili ne), a želi sudjelovati u nadmetanju mora i. tijekom javnog savjetovanja o toj infrastrukturi obavijestiti davatelja potpore i NRA te ii. pravovremeno ostalim ponuditeljima dostaviti sve relevantne podatke o toj infrastrukturi kako bi je mogli uključiti u svoje ponude.
- (40) Čim Komisija odobri Okvirni program nositelj Operativnog programa (NOP) uspostaviti će središnju *web*-stranicu za objavu podataka o mjerama državne potpore u skladu s točkom 78. podtočkom (j) Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013.
- (41) NRA je regulirao pristup kabelaškoj infrastrukturi bivšeg monopolističkog operatora. Taj je operator objavio odgovarajuću standardnu ponudu za pristup kabelaškoj kanalizaciji te je već omogućio elektronički pristup svojoj bazi podataka o kabelaškoj kanalizaciji svim zainteresiranim trećim operatorima. Time se osiguralo da svi operatori imaju pristup podacima o postojećoj kabelaškoj infrastrukturi bivšeg monopolističkog operatora.
- (42) Relevantnim podacima o postojećoj infrastrukturi mogu pristupiti sve zainteresirane strane, uključujući treće operatore, kako je utvrđeno u mjerodavnom pravilniku, a za bivšeg su monopolističkog operatora predviđeni zakonski pravni lijekovi u pogledu pristupa kabelaškoj kanalizaciji (u odnosu na većinu postojeće kabelaške kanalizacije na ciljanim područjima obuhvaćenima Okvirnim programom). Sve dodatne podatke o postojećoj infrastrukturi koji nisu

dostupni trećim operatorima i/ili NP-ovima NP-ovi će prikupiti u drugoj fazi projektnog savjetovanja na razini pojedinačnih projekata.

- (43) Nakon javnog savjetovanja na razini pojedinačnih projekata, NP će staviti na raspolaganje sve relevantne podatke o postojećoj infrastrukturi u konačnoj specifikaciji projekta (PRŠI). Time će se osigurati da svi relevantni podaci budu pravovremeno dostupni svim ostalim potencijalnim ponuditeljima kako bi tu infrastrukturu mogli uključiti u svoje ponude.
- (44) Hrvatska nadležna tijela javne uprave uspostavila su nacionalnu bazu podataka o dostupnosti postojeće infrastrukture koja bi se mogla iskoristiti za uvođenje širokopojasnog pristupa. Na temelju Provedbenog programa Strategije razvoja širokopojasnog pristupa za razdoblje od 2014. do 2015. uspostavljena je nacionalna baza podataka o postojećoj infrastrukturi koja bi se mogla iskoristiti za uvođenje širokopojasnog pristupa, i to sljedećim mjerama: a) uspostava baze podataka postojeće infrastrukture za elektroničke komunikacije i ostale raspoložive infrastrukture koja se može iskoristiti za širokopojasne mreže te b) uspostava baze podataka planiranih građevinskih radova koja sadržava planiranu infrastrukturu za elektroničke komunikacije do kraja 2015. Ta se baza podataka razlikuje od interaktivne karte dostupnosti širokopojasne infrastrukture koju je izradio hrvatski NRA (HAKOM) (uvodna izjava 15.): dok pregled dostupnosti širokopojasnog pristupa održava NRA (HAKOM) i iz njega je vidljiva dostupnost širokopojasnih usluga prema brzinama (2 – 30 Mbps, 30 – 100 Mbps i više od 100 Mbps) i prema vrsti usluge (fiksna/bežična), bazu podataka održavat će Državna geodetska uprava Republike Hrvatske te će iz nje biti vidljiva dostupnost elektroničke komunikacijske infrastrukture (npr. kanalizacija, vlakna itd.) koja se može koristiti za uvođenje širokopojasnih mreža. Sadržavat će i podatke o planiranim građevinskim radovima koji obuhvaćaju elektroničku komunikacijsku infrastrukturu.
- (45) Uspostava i održavanje te baze podataka ispunjuje mjeru 4. Nacrta nacionalne strategije razvoja širokopojasnog pristupa za razdoblje od 2016. do 2020.: uspostava središnjeg repozitorija katastra vodova, s modulom GIS EKI, te jedinstvene informacijske točke za razmjenu podataka o planiranim radovima. Opis mjere: uspostaviti će se informacijski sustav za vođenje katastra vodova u elektroničkom obliku na državnoj razini, uz početni unos podataka o postojećoj infrastrukturi vodova. Taj će sustav imati i funkciju jedinstvene informacijske točke na nacionalnoj razini, što je u skladu s Direktivom o smanjenju troškova uvođenja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine (Nacrt akta o smanjenju troškova uvođenja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine bit će u parlamentarnom postupku u prvom tromjesečju 2016.).
- (46) Pristup cjelokupnoj pasivnoj mrežnoj infrastrukturi (kanalizacija, stupovi, neaktivna vlakna i ulični kabineti) omogućit će se neograničeno, a veleprodajni pristup mrežama financiranima iz državne potpore omogućit će se tijekom najmanje sedam godina. Operatori koji su izravni korisnici potpore moraju pružati sve obvezne veleprodajne usluge tijekom najmanje sedam godina od stavljanja mreže u rad. Nakon isteka tog najkraćeg razdoblja od sedam godina odgovarajuće se mjere u pogledu veleprodajnog pristupa mogu zadržati ili izmijeniti ako se u okviru regulatorne analize i mjera koje provodi NRA mrežni operator proglasi operatorom sa znatnijom tržišnom snagom.
- (47) Obveza omogućivanja veleprodajnog pristupa pasivnoj mrežnoj infrastrukturi ugrađenoj u projekte (kabelska kanalizacija, stupovi, neaktivna vlakna i prostor u uličnim kabinetima) mora biti neograničenog trajanja za mrežne operatore, a

usluge veleprodajnog pristupa moraju biti dostupne najmanje šest mjeseci prije stavljanja mreže u rad, u skladu s Preporukom Europske komisije o reguliranom pristupu mrežama NGA.

- (48) U pogledu učinkovitosti pristupa od svih će se mrežnih operatora zahtijevati da objave standardnu veleprodajnu ponudu u kojoj trebaju biti navedeni svi podržani veleprodajni proizvodi, uvjeti i naknade. NRA je nadležan za rješavanje sporova između operatora u vezi s podnošenjem standardne veleprodajne ponude.
- (49) Propisani uvjeti za veleprodajni pristup odnose se na svu novu infrastrukturu izgrađenu tijekom provedbe projekta, na postojeću infrastrukturu koja se rabi u projektu te na sve dijelove mreže povezane s novoizgrađenom ili postojećom infrastrukturom u projektu, a koje su funkcionalno potrebne za pružanje veleprodajnih usluga.
- (50) Svim operatorima koji to zatraže odobrit će se učinkovito i potpuno izdvajanje u odnosu na subvencionirane mreže obuhvaćene Okvirnim programom, u skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama iz 2013. Tekst Okvirnog programa sadržava popis obveznih proizvoda veleprodajnog pristupa koje će podržavati subvencionirane mreže, uključujući veleprodajne proizvode koji podržavaju pristup fizičkoj (pasivnoj) pristupnoj mrežnoj infrastrukturi.
- (51) NRA će sastaviti smjernice o načelima veleprodajnog pristupa i veleprodajnog određivanja cijena za tijela lokalne samouprave. Svi će podaci biti trajno dostupni na *web*-stranicama Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture (MPPI) i NRA-a. Svi uvjeti i naknade veleprodajnog pristupa odobravat će se na temelju mišljenja NRA-a.
- (52) Isti uvjeti pristupa primjenjivat će se na cijelu subvencioniranu mrežu, uključujući dio koji se koristi postojećom infrastrukturom.
- (53) **Određivanje naknada za veleprodajni pristup:** Određivanje naknada za veleprodajni pristup temeljit će se na načelima određivanja naknada koje je utvrdio NRA i na usporedivim cijenama.
- (54) Od operatora subvencionirane mreže zahtijeva se da predloži naknade za pristup. Naknade će se odrediti:
- na temelju metode usporedivih cijena s obzirom na iste ili usporedive usluge koje se nude na ostalim područjima Republike Hrvatske u kojima operatori posluju pod uobičajenim tržišnim uvjetima, uključujući usluge koje pružaju operatori sa znatnijom tržišnom snagom i čije su cijene određene primjenom regulatornih mjera NRA-a,
 - u slučaju da se iste ili usporedive usluge ne pružaju u Hrvatskoj, na temelju metode usporedivih cijena s obzirom na iste ili usporedive usluge u drugim državama članicama EU-a, pri čemu valja voditi računa o svim razlikama i specifičnostima hrvatskog tržišta u odnosu na tržišta ostalih država članica EU-a,
 - u slučaju da naknade nije moguće odrediti metodom usporedivih cijena u odnosu na iste ili usporedive usluge u Hrvatskoj i drugim državama članicama EU-a, prema načelu troškovne usmjerenosti.
- (55) Predloženi način određivanja naknada operatori dostavljaju NRA-u na očitovanje. Ako je mišljenje NRA-a negativno, od operatora će se zahtijevati da

- ažurira svoj prijedlog određivanja naknada u skladu s primjedbama iz mišljenja NRA-a (u pogledu primijenjene metodologije i konačnih vrijednosti naknada).
- (56) Suglasnost NRA-a, uključujući NOP (koji će se, prema hrvatskim nadležnim tijelima javne uprave, uspostaviti kao odjel NRA-a) nužna je za konačnu odluku o naknadama koju će donijeti NP.
- (57) **Sustav praćenja i povrata sredstava:** Hrvatska nadležna tijela javne uprave utvrdila su mjere za provedbu sustava praćenja i povrata sredstava u svakom projektu unutar Okvirnog programa. Iznos potpore (intenzitet potpore) utvrđuje se *ex ante*, nakon postupka javne nabave. U slučaju da iznos potpore premašuje 10 milijuna EUR projekt će obuhvaćati i postupak povrata sredstava.
- (58) Sustav praćenja i povrata sredstava za svaki projekt unutar Okvirnog programa provest će se u dvije faze. U prvoj fazi (početni postupak provjere potpora) zahtijeva se provjera troškova ulaganja (i traženi iznos državne potpore, koji odgovara intenzitetu državne potpore) nakon dovršetka izgradnje mreže (planirani troškovi ulaganja uspoređuju se sa stvarno nastalim rashodima). Druga faza (naknadni postupak provjere potpora) obvezna je samo u slučaju projekata u kojima iznos potpore premašuje 10 milijuna EUR. NOP i NRA dužni su zajednički pomagati NP-ovima tijekom tog postupka, a njihovo će se mišljenje smatrati konačnom odlukom o povratu potpora, u slučaju da NP i operator ne mogu postići sporazum o iznosu potpore za koji se treba tražiti povrat.
- (59) Uspješni ponuditelji u projektima koji su djelomično financirani državnim potporom, a koji premašuju 10 milijuna EUR, imaju obvezu računovodstvenog razdvajanja subvencioniranih sredstava kako bi se olakšalo praćenje programa i eventualne dodatne dobiti. Nakon odabira operatora hrvatska nadležna tijela javne uprave pregledat će planirano ulaganje s uspješnim ponuditeljem te sastaviti troškovni plan i plan ulaganja, koje će tijela nadležna za utvrđivanje postojanja potrebe za povratom potpora u svakom pojedinačnom slučaju naknadno iskoristiti za *ex post* usporedbu. Granica do koje se može izvršiti povrat potpora utvrđuje se *ex ante* na 30 % dobiti.
- (60) **Transparentnost:** NOP će kao tijelo nadležno za provedbu Okvirnog programa kao programa državne potpore najkasnije odmah nakon što Komisija odobri program državne potpore uspostaviti središnju *web*-stranicu na kojoj će biti sadržan cjeloviti tekst odobrenog Okvirnog programa, uključujući sve provedbene odredbe. Kako se budu pokretali i provodili pojedinačni projekti na razini NP-a, NOP će redovito ažurirati *web*-stranicu s najnovijim podacima primjenjivima za svaki projekt koji se provodi u skladu s Okvirnim programom. Ti podaci, neovisno o modelu financiranja, uključuju:
- osnovne podatke o projektu: podatke o NP-u, obuhvaćeno ciljano područje, ime odabranog privatnog partnera, primijenjenu tehnologiju,
 - podatke o statusu projekta: trenutačnu fazu projekta (priprema, planiranje, izgradnja, rad), poveznice na projektne aktivnosti koje bi trebale dobiti puni publicitet u vrijeme njihove provedbe, tj. javno savjetovanje na razini projekta i provedba nadmetanja,
 - financijske podatke o projektu: ukupne troškove ulaganja, traženi i isplaćeni iznos potpore, intenzitet potpore, vraćeni iznos potpore (u slučaju povrata potpore),

- poveznicu na odobrene veleprodajne uvjete i naknade (standardna ponuda).
- (61) NOP se pouzdaje u to da su mu NP-ovi dostavili sve potrebne podatke o pojedinačnim projektima. Operatori subvencioniranih mreža u okviru projekata sve će potrebne podatke o svojoj fizičkoj infrastrukturi (kabelska kanalizacija, stupovi, kabineti, neaktivna vlakna) dostaviti svim zainteresiranim stranama koje zatraže pristup tim podacima. Ta obveza omogućivanja pristupa, uključujući obvezu operatora infrastrukture da dostave sve potrebne podatke u vezi s infrastrukturom, utvrđena je u Zakonu o elektroničkim komunikacijama i s njime povezanim Pravilnikom o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme.
- (62) U Hrvatskoj će postati dostupan nacionalni elektronički registar fizičke infrastrukture (u vrijeme donošenja ove odluke razvoj elektroničkog registra u ranoj je pripremnoj fazi), svi operatori subvencioniranih mreža obuhvaćenih Okvirnim programom morat će dostavljati i redovno ažurirati sve podatke o infrastrukturi u tom središnjem elektroničkom registru. Središnjim elektroničkim registrom upravlja Središnji ured Državne geodetske uprave Republike Hrvatske.
- (63) **Izvjешćivanje:** NOP će, kao središnje tijelo nadležno za provedbu Okvirnog programa na nacionalnoj razini, prikupiti i konsolidirati sve potrebne podatke iz pojedinačnih projekata za potrebe podnošenja izvješća Europskoj komisiji. Pored podataka o projektima navedenih u poglavlju o transparentnosti, NOP će prikupiti i konsolidirati podatke o pokrivenosti stanovništva subvencioniranim mrežama i podatke o stvarnom korištenju tim mrežama (broj aktivnih krajnjih korisnika (stopa korištenja), broj trećih operatora koji pristupaju mrežama i broj i vrsta podržanih veleprodajnih proizvoda).
- (64) **Pravedno i nediskriminirajuće postupanje:** Okvirnim se programom zahtijeva da mreže koje se uvode na temelju investicijskih modela B i C rade isključivo prema veleprodajnom poslovnom modelu. Operatori mreža u modelima B i C ne smiju djelovati na maloprodajnom tržištu, čime se sprečava vertikalna integracija.
- (65) Investicijski model A, model privatnog planiranja, izgradnje i upravljanja, temelji se na postojećim mrežama odabranog operatora i dopušta vertikalnu integraciju. Radi sprečavanja sukoba interesa koji bi mogao dovesti do neopravdane diskriminacije prema tražiteljima pristupa ili pružateljima sadržaja i drugih skrivenih pogodnosti, Okvirnim su programom utvrđeni sljedeći mehanizmi zaštite:
- mehanizam veleprodajnih uvjeta i određivanja pristupnih naknada podlozan je suglasnosti NOP-a i NRA-a,
 - NRA rješava sve prijavljene sporove između operatora, uključujući sporove povezane s pristupom mrežama, u skladu sa Zakonom o elektroničkim komunikacijama,
 - preporuka da se operatorima koji predlažu isključivo veleprodajni poslovni model dodijele dodatni bodovi u postupku javne nabave.

3. PROCJENA MJERE

POSTOJANJE POTPORE

- (66) U skladu s člankom 107. stavka 1. UFEU-a „svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”. Stoga, kako bi se mjera mogla smatrati državnom potporom, moraju biti ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti: 1) mjera mora biti odobrena iz državnih sredstava, 2) mora predstavljati gospodarsku prednost za poduzetnike, 3) prednost mora biti selektivna i 4) mjerom se mora narušavati tržišno natjecanje ili prijetiti narušavanjem tržišnog natjecanja te utjecati na trgovinu među državama članicama.
- (67) Državna sredstva: Mjera se financira iz nacionalnog proračuna, dakle državnim sredstvima.
- (68) Gospodarska prednost: Iako se konkurentnim postupkom javne nabave želi smanjiti potreban iznos financijske potpore, odabrani operatori mreže primit će financijsku potporu, a u nekim će oblicima intervencije korištenjem mreže ostvariti i dobit. Čak i u onim slučajevima u kojima je, prema Hrvatskoj, operator javni subjekt (model financiranja B bez nadmetanja) gospodarska prednost postoji ako javni operator može dobiti sredstva u okviru prijavljene mjere za izgradnju mreže i upravljanje njome. Budući da se model financiranja B primjenjuje na zemljopisnim područjima na kojima u skoroj budućnosti nisu predviđena komercijalna ulaganja (bijela područja NGA), ne može se smatrati da se djelatnost javnog operatora provodi prema tržišnim uvjetima. Štoviše, javni operator izgrađuje i iskorištava pasivnu infrastrukturu u interesu javnog dobra te u cilju privlačenja ulaganja povezanih sa širokopojasnim pristupom u tim područjima. Umjesto da djeluje kao ulagač u tržišnom gospodarstvu, djelatnost javnog operatora ispunjava širi politički interes Hrvatske u pogledu povećanja širokopojasnog pristupa NGA za sve stanovnike Hrvatske. U skladu s funkcionalnim karakterom pojma „gospodarske djelatnosti” iz članka 107. stavka 1. UFEU-a nije relevantno je li primatelj sredstava subjekt s posebnim pravnim statusom ili sastavni dio državne uprave²¹. Javno upravljanje širokopojasnom mrežom, čak i ako je ograničeno samo na pasivnu mrežnu infrastrukturu, gospodarska je djelatnost u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.
- (69) Treći pružatelji širokopojasnih usluga imat će pristup poboljšanoj mreži pod nediskriminirajućim uvjetima, pa će također neizravno koristiti državna sredstva.
- (70) Selektivnost: Program je selektivan jer je usmjeren na poduzetnike koji djeluju samo u određenim specifičnim sektorima (pružanje širokopojasnih usluga), isključujući druge usluge elektroničkih komunikacija i ostale gospodarske djelatnosti.

²¹ Predmet C 188/85, Komisija protiv Italije, ECR 1987. str. 2599, točka 13., vidi i, uz daljnja upućivanja u tom pogledu, presudu Općeg suda, Freistaat Sachsen i Land Sachsen-Anhalt protiv Komisije, T-455/08, još neobjavljen, točke 88. i 89.

- (71) *Narušavanje tržišnog natjecanja:* Intervencijom države mijenjaju se postojeći tržišni uvjeti. Njome će se osigurati selektivna prednost ponuditeljima odabranima u postupcima javne nabave te će od nje imati koristi i svi treći pružatelji usluga koji se koriste poboljšanom infrastrukturom u natjecanju s ostalim trećim pružateljima usluga.
- (72) Nadalje, unatoč tome što hrvatska nadležna tijela javne uprave interveniraju samo u onim područjima u kojima neće biti privatnih inicijativa, ne može se dugoročno isključiti mogućnost da će komercijalni operatori procijeniti isplativima ulaganja u neka od ciljanih područja. Korisnici potpore stoga će uspostaviti svoje poslovanje i razviti svoju bazu klijenata ranije od potencijalnih konkurenata te na taj način osigurati prednost prvog ponuđača na tržištu.
- (73) *Učinak na trgovinu:* U mjeri u kojoj se intervencijom utječe na pružatelje usluga elektroničkih komunikacija iz drugih država članica, mjera ima učinak na trgovinu. Tržišta usluga elektroničkih komunikacija otvorena su za tržišno natjecanje među operatorima i pružateljima usluga koji se općenito bave djelatnostima koje podliježu trgovini među državama članicama.

Zaključak

- (74) Komisija zaključuje da prijavljena mjera čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Potrebno je razmotriti može li se mjera smatrati spojivom s unutarnjim tržištem.

OCJENA SPOJIVOSTI

- (75) Komisija je ocijenila spojivost mjere na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a i u svjetlu Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013.²².
- (76) Kako je objašnjeno u točki 33. i sljedećim točkama Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013., da bi se potpora smatrala spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a, moraju se ispuniti sljedeći uvjeti:
1. potporom se mora pridonijeti postizanju ciljeva od općeg interesa;
 2. nepostojanje usluge na tržištu zbog tržišnih nedostataka ili znatnih nejednakosti;
 3. potpora mora biti primjerena kao instrument politike;
 4. potpora mora imati učinak poticaja;
 5. potpora je ograničena na najmanji potreban iznos;
 6. negativni učinci moraju biti ograničeni;
 7. mjera potpore mora biti transparentna.
- (77) Ako su ti uvjeti ispunjeni, Komisija odmjerava pozitivne učinke mjere potpore u postizanju cilja od općeg interesa i njezine moguće negativne učinke.

²² Smjernice EU-a za primjenu pravila o državnim potporama u odnosu na brzi razvoj širokopojasnih mreža, SL C 25, 26.1.2013., str. 1.

3.1. Potporom se pridonosi postizanju ciljeva od općeg interesa te se uklanjaju tržišni nedostaci

- (78) Komisija je u okviru svoje strategije Europa 2020.²³ definirala vodeću inicijativu „*Digitalni program za Europu*” čiji je cilj „*ostvariti održivu gospodarsku i društvenu korist od jedinstvenog digitalnog tržišta na temelju brzog i ultrabrzog interneta i interoperabilnih aplikacija uz širokopojasni pristup za sve do 2013., pristup puno bržim internetskim vezama (najmanje 30 Mbps) za sve do 2020. i internetsku vezu od preko 100 Mbps za najmanje 50 % europskih kućanstava*”. S obzirom na taj cilj Komisija nastoji na razini EU-a „*olakšati upotrebu strukturnih fondova EU-a u svrhu tog programa*”, a „*na nacionalnoj razini države članice moraju izraditi operativne strategije za uvođenje brzog interneta te osigurati javno financiranje, odnosno strukturne fondove za područja koja nisu u potpunosti obuhvaćena privatnim ulaganjima.*” U ključnoj mjeri 8. Digitalnog programa države članice pozivaju se da „*javna sredstva upotrebljavaju u skladu s propisima EU-a o tržišnom natjecanju i državnoj potpori*” kako bi ostvarile ciljeve povezane s pokrivenosti, brzinom i uvedenosti širokopojasnog pristupa.
- (79) Ciljanom intervencijom države u području širokopojasnog pristupa pridonosi se premošćivanju „*digitalnog jaza*” koji razdvaja područja i regije unutar zemlje u kojima se nude povoljne i konkurentne širokopojasne usluge od područja u kojima se one ne nude. Prijavljenom mjerom rješavaju se tržišni nedostaci jer je ograničena na spajanje korisnika na bijelim područjima NGA u smislu točke 75. Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013., u kojima usluge širokopojasnog pristupa vrlo velike brzine trenutačno nisu dostupne te u kojima u skoroj budućnosti ne postoje planovi privatnih ulagača u pogledu izgradnje odgovarajuće infrastrukture. Budući da se mjerom promiče razvoj mreža NGA s brzinom preuzimanja od najmanje 40 Mbit/s i brzinom učitavanja od najmanje 5 Mbit/s u bijelim područjima NGA, njome će se znatno pridonijeti postizanju ciljeva Digitalnog programa, a time i postizanju cilja od zajedničkog interesa.
- (80) S obzirom na to da poduzetnici koji pružaju telekomunikacijske usluge dosad nisu bili spremni ulagati u mreže NGA u rijetko naseljenim područjima ili zapostavljenim područjima u gradovima, 75,3 % stanovništva Hrvatske živi u bijelim područjima NGA s brzinom preuzimanja manjom od 30 Mbit/s. U ciljanim područjima prosječne su brzine preuzimanja prije intervencije sljedeće: 2 – 4 Mbit/s za 47,5 % kućanstava, 4 – 10 Mbit/s za 37 % kućanstava te 10 – 20 Mbit/s za 15,5 % kućanstava (uvodna izjava 4.).

3.2. Potpora je primjerena kao instrument politike

- (81) U situaciji koja se ocjenjuje problem nedovoljne dostupnosti širokopojasnih mreža velike brzine zbog ekonomije širokopojasnih mreža ne može se riješiti mjerama koje uključuju samo poticanje potražnje ili regulatornu intervenciju (uključujući *ex ante* regulaciju). Unatoč njezinoj ključnoj ulozi u osiguravanju tržišnog natjecanja i pružanju usluga na tržištu elektroničkih komunikacija, regulacijom se nije moglo osigurati učinkovito tržišno natjecanje te nije dovela do dostatnih ulaganja kojima bi se premostio „*digitalni jaz*” prisutan na određenim područjima.

²³ EUROPA 2020. – strategija za pametan, održiv i uključiv rast, COM(2010) 2020 3.3.2010., str. 12.

- (82) U skladu s točkom 40. i sljedećim točkama Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013. mjera je osmišljena kao nacionalni program s obzirom na to da se njome osigurava dosljednost i koordinacija lokalnih inicijativa na nacionalnoj razini. Nadalje, osiguran je visok stupanj transparentnosti.
- (83) NRA ima koordinacijsku ulogu na nacionalnoj razini i odobrit će sve projekte koji primaju financijska sredstva u okviru mjere. Mišljenje NRA-a tražit će se i u pogledu određivanja veleprodajnih uvjeta i naknada za pristup te u slučaju sporova između tražitelja pristupa i operatora subvencionirane infrastrukture (uvodne izjave 34. – 37.).
- (84) Komisija je svjesna da bi se bez daljnje javne intervencije činilo nemogućim spriječiti nastanak novih „digitalnih jazova” između područja na kojima su širokopojasni priključci velike brzine dostupni te rijetko naseljenih ili zapostavljenih područja na kojima oni to nisu. S obzirom na te okolnosti državna je potpora primjeren instrument za postizanje postavljenih ciljeva.

3.3. Potpora ima učinak poticaja

- (85) S obzirom na točku 45. Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013. u pogledu učinka poticaja mjere potrebno je razmotriti bi li bez državne potpore došlo do predmetnog ulaganja u širokopojasne mreže u istom roku. Programom se osigurava da se potpora može dodijeliti samo ako se utvrdi da bez javnog financiranja u ciljanim područjima ne bi došlo do usporedivog ulaganja u roku od tri godine (uvodne izjave 12. – 14.). Iz toga slijedi da bez potpore ne bi došlo do ulaganja u istom roku te da se njome izaziva promjena u investicijskim odlukama operatora, pa ima učinak poticaja.

3.4. Proporcionalnost – potpora je ograničena na najmanji potreban iznos

- (86) Hrvatska je mjeru izradila na način da se svedu na minimum predmetna državna potpora i potencijalno narušavanje tržišnog natjecanja, koje bi se njome moglo izazvati. U tom pogledu Komisija izdvaja sljedeće nužne uvjete u izradi mjere (vidi točku 78. Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013.):
- (a) *Detaljno mapiranje i analiza pokrivenosti, savjetovanje s dionicima:* kako je opisano u uvodnim izjavama 12. – 17. nositelji projekta (NP) moraju pokazati da su proveli temeljitu analizu postojeće širokopojasne infrastrukture (te investicijske planove za sljedeće tri godine) kako bi se odredila područja u kojima je potrebna javna intervencija. Ta analiza i njezini rezultati moraju se temeljiti na javnom savjetovanju koje uključuje sve dionike, a objavljuju se na središnjem internetskom portalu, čime se osigurava visok stupanj transparentnosti. Na taj način javna sredstva upotrijebit će se samo gdje je to potrebno jer ne postoji interes za komercijalni razvoj NGA-a (na bijelim područjima NGA). Time će se svesti na minimum rizik istiskivanja privatnih ulaganja i narušavanja tržišnog natjecanja u odnosu na postojeće operatore.
- (b) Kako bi se izbjegla mogućnost da se plan ulaganja bivšeg monopolističkog operatora u nadogradnju petlji na određenom broju sivih točaka, koje su stoga uključene u prijavljenu mjeru (uvodne izjave 13. i 14.), ne ostvari na vrijeme, čime bi se bespotrebno usporila javna intervencija, davatelj potpore može zatražiti da predmetni operator preuzme određene obveze kako bi se osiguralo da se u trogodišnjem razdoblju, ili dužem razdoblju predviđenom za ulaganje koje je primilo potporu, postigne znatan napredak u pogledu pokrivenosti. Nadalje, davatelj potpore može zatražiti da predmetni operator sklopi odgovarajući ugovor kojim se definiraju obveze uvođenja, uključujući

određene „ključne točke” koje se moraju ostvariti tijekom trogodišnjeg razdoblja i izvješćivanje o postignutom napretku. Ako se određena ključna točka ne ostvari, davatelj potpore može početi provoditi svoje planove u okviru javne intervencije, uključujući pokrivanje onih područja koja su izvorno bila ciljana područja predmetnog operatora (točka 65. Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013.).

- (c) *Konkurentan postupak odabira*: kako je opisano u uvodnim izjavama 18. – 21., mjerom se predviđaju tri glavna načina financiranja. U okviru modela financiranja A mrežni operator odabire se na temelju transparentnog i nediskriminirajućeg postupka odabira koji je u potpunosti u skladu s hrvatskim i europskim propisima o javnoj nabavi. Sve obavijesti u vezi s postupcima odabira u okviru mjere objavljuju se na središnjem internetskom portalu, što olakšava svim potencijalnim ponuditeljima informiranost o svim tekućim projektima. Javni model financiranja B ne obuhvaća odabir trećeg operatora koji će uvesti subvencioniranu mrežu i njome upravljati. Ta se situacija razlikuje od slučaja predviđenog u točki 78. podtočki (c) Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013., koji obuhvaća ulagače koji se natječu za državno financiranje za uspostavu širokopojasne mreže. U tim se slučajevima konkurentnim postupkom odabira sprečava nerazmjerno narušavanje tržišnog natjecanja prethodnim odabirom korisnika ili davanjem prednosti jednom operatoru pred drugima. U skladu s bilješkom 96. Smjernica o širokopojasnim mrežama taj model financiranja uključuje određene elemente namijenjene očuvanju trenutačne razine tržišnog natjecanja dosegnute liberalizacijom sektora: a) projekt mora biti ograničen na područje u nadležnosti javnog naručitelja, b) operator ne smije ostvarivati dobit, c) operator se ne smije baviti djelatnostima na razini maloprodaje, d) operator ima obvezu računovodstvenog razdvajanja i e) operator mora omogućiti pristup mreži na razini veleprodaje. Dakle, u modelu financiranja B potreba za sprečavanjem nepotrebnog narušavanja tržišnog natjecanja osigurava se tako što se subvencionirana infrastruktura koristi na način koji potiče tržišno natjecanje: u tom modelu javni vlasnik ima obvezu omogućiti pristup infrastrukturi prema pravednim, transparentnim i nediskriminirajućim uvjetima, a pored toga i ulogu organiziranja i upravljanja pristupom infrastrukturi, bilo kojem trećem operatoru koji je zainteresiran za njezino korištenje. Iznimno, javni mrežni operator može pružati usluge krajnjim korisnicima ako se radi o javnim korisnicima koji su dio predmetnog tijela javne uprave jer je u tom slučaju pružanje usluga od javnog interesa te, među ostalim, može biti jedan od razloga za provedbu projekta. Model financiranja C primjenjuje se ako se uspostavi JPP. Subjekt mora ograničiti svoje djelatnosti na razinu veleprodaje te se ne smije baviti djelatnostima na razini maloprodaje. Odabir privatnih pružatelja za provođenje usluga i radova povezanih s projektom u okviru modela C (JPP) mora biti u skladu s hrvatskim i europskim propisima o javnoj nabavi (uvodne izjave 22. – 23.).
- (d) *Ekonomski najpovoljnija ponuda*: na temelju unaprijed utvrđenih i objavljenih tehničkih specifikacija u načelu se odabire mrežni operator koji ponudi najbolju vrijednost za novac. U skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama iz 2013. kriteriji za odabir navedeni su u pozivu za podnošenje ponuda, a relativnu vrijednost svakog kriterija unaprijed utvrđuje davatelj potpore. Moguće je učiniti iznimku od tog pravila ako se primjenjuje model financiranja B (javni operator) jer se nadmetanje ne provodi ako NP sam odluči uvesti mrežu NGA.

- (e) *Tehnološka neutralnost*: dokumentacija za nadmetanje mora biti neutralna u pogledu tehnologije i ponuditelja, a komercijalnim operatorima prepušta se predlaganje najprimjerenijih tehnoloških rješenja (uvodna izjava 25.).
- (f) *Uporaba postojeće infrastrukture*: kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 39., NP će zahtijevati da svi operatori koji sudjeluju u javnom savjetovanju osiguraju podatke o raspoloživoj postojećoj infrastrukturi koja se može upotrijebiti za izgradnju mreže, uključujući uvjete i naknade za pristup. Ponuditelji će biti upućeni u postojeću infrastrukturu, uključujući onu drugih ponuditelja, putem objave u obavijesti o nadmetanju o svoj poznatoj infrastrukturi koja se može upotrijebiti za projekt i o predviđenim vlastitim uslugama. Hrvatska nadležna tijela uspostaviti će bazu podataka u cilju prikupljanja informacija o postojećoj infrastrukturi. Na taj bi se način trebalo izbjeći nepotrebno i suvišno udvostručavanje sredstava, a manjak profitabilnosti (i potrebe za financiranjem) sveo bi se na najmanju moguću mjeru.
- (g) *Veleprodajni pristup*: u skladu s točkom 78. podtočkom (g) i točkom 80. podtočkom (a) Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013. odabrani operator mora osigurati potpuno i učinkovito izdvajanje te pružiti potpuno otvoren pristup subvencioniranoj mreži (uključujući, ali ne ograničavajući se na pristup kabelskoj kanalizaciji, neaktivnim svjetlovodnim vlaknima, uličnim kabinetima, *bit-streamu* te izdvojeni pristup optičkim vlaknima) pod jednakim i nediskriminirajućim uvjetima tijekom razdoblja od najmanje sedam godina (uvodna izjava 46.). Takav pristup primjenjuje se na sve subvencionirane mreže, uključujući dijelove takve mreže za koje se upotrebljavala postojeća infrastruktura (uvodna izjava 49.). Ako se po isteku razdoblja od sedam godina predmetni operator infrastrukture proglasi operatorom sa znatnijom tržišnom snagom na predmetnom tržištu, obveza pristupa može se produljiti. Potpuni se pristup bez vremenskog ograničenja uvijek treba jamčiti cjelokupnoj novoj i postojećoj infrastrukturi subvencionirane mreže. U rješavanju sukoba u pogledu uvjeta i naknada za pristup traži se mišljenje neovisnih stručnjaka i NRA-a, a s NRA-om se treba savjetovati u pogledu svakog nacrtu ugovora između odabranog operatora i bilo kojeg tražitelja pristupa, čime mu se omogućuje procjena konkretnih veleprodajnih uvjeta i naknada za pristup (vidi uvodne izjave 38. – 39. i 46. – 52.).
- (h) *Određivanje usporedivih cijena*: veleprodajne naknade za pristup trebaju se temeljiti na reguliranim cijenama ili prosječnim veleprodajnim cijenama koje prevladavaju u drugim, konkurentnijim dijelovima zemlje za iste ili usporedive usluge pristupa (*benchmarking*). Veleprodajnu naknadu za pristup trebalo bi utvrditi uzimajući u obzir potporu koju je primio mrežni operator. S obzirom na nedostatak objavljenih ili reguliranih cijena pri određivanju cijena trebalo bi slijediti načela troškovne usmjerenosti na temelju metode utvrđene u skladu sa sektorskim regulatornim okvirom. Mora se tražiti mišljenje nacionalnog regulatornog tijela kako bi se naknade održale na razumnoj i nediskriminirajućoj razini (uvodne izjave 53. – 56.).
- (i) *Sustav praćenja i povrata sredstava*: iznos potpore (intenzitet potpore) utvrđuje se *ex ante* nakon postupka javne nabave te je u slučaju velikih iznosa potpore podložan naknadnoj provjeri radi eventualnog povrata sredstava. Osiguravajući povrat svake dodatne dobiti ostvarene upravljanjem mrežom, kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 57. – 59., hrvatska nadležna tijela javne uprave jamče da se primatelj potpore neće koristiti prekomjernim

naknadama te će iznos prvotno dodijeljene potpore *ex post* i retroaktivno svesti na najmanju moguću mjeru.

- (j) *Transparentnost*: kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 60. – 62., mjerom se zainteresiranoj javnosti i Komisiji osigurava jednostavan pristup svim relevantnim aktima i informacijama o dodijeljenoj potpori. Korisnik potpore obvezuje se da će na sveobuhvatan i nediskriminirajući način obavijestiti ovlaštene treće osobe o svojoj infrastrukturi uvedenoj u okviru mjere (uvodna izjava 61.).
- (k) *Izvrješćivanje*: hrvatska nadležna tijela javne uprave potvrdila su da će od trenutka kad mreža bude stavljena u uporabu i za vrijeme trajanja mjere tijelo koje dodjeljuje državnu potporu Europskoj komisiji dostavljati sve potrebne podatke u pogledu projekata (uvodna izjava 63.).

3.5. Potpora ima ograničene negativne učinke

- (87) Uzimajući u obzir oblik mjere i njezinu usklađenost s uvjetima iz točke 78. Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013., istiskivanje privatnih ulaganja nije vjerojatno.
- (88) Konkretno, potpora je ograničena na uvođenje mreža na bijelim područjima NGA, na kojima nijedan operator bez državne potpore nije spreman ulagati u infrastrukturu NGA tijekom sljedeće tri godine. Štoviše, mreže NGA financirane iz Okvirnog programa moraju u tim područjima osigurati brzine preuzimanja od najmanje 40 Mbps i brzine učitavanja koje su najmanje dvostruko veće od trenutne brzine učitavanja, a iznose najmanje 5 Mbit/s. Subvencioniranom se infrastrukturom tako otvaraju znatne nove mogućnosti u pogledu dostupnosti i kapaciteta usluga širokopojasnog pristupa.
- (89) U vezi sa sivim točkama iz uvodnih izjava 13. i 14., hrvatska su nadležna tijela javne uprave potvrdila da će pristupna mreža financirana državnom potporom koja je predmet ove odluke proći kroz sive točke te da korisnik potpore neće spojiti krajnje korisnike na sivim točkama. Kako su potvrdila hrvatska nadležna tijela javne uprave, prolazak kroz sive točke nužan je radi izbjegavanja dodatnih troškova izgradnje. Prolazak mreže financirane državnom potporom kroz sive točke potreban je i u slučajevima u kojima se nova mreža treba spojiti na petlje postojeće agregacijske mreže. Ako se ostali operatori naknadno spoje na mrežu financiranu javnim sredstvima na temelju zahtjeva za otvoren pristup iz Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013., to se mora učiniti isključivo na temelju njihovog privatnog ulaganja.
- (90) Operator će se odabrati u konkurentnom nadmetanju u skladu s pravilima o javnoj nabavi EU-a. U slučaju da se ne provede postupak odabira jer tijelo javne uprave odluči dodijeliti ugovor javnom subjektu, primjenjuju se određeni dodatni uvjeti kako bi se osiguralo pravedno i otvoreno tržišno natjecanje i učinkovito korištenje državne potpore. Treća je mogućnost uspostavljanje javno-privatnih partnerstava, a u tom se slučaju primjenjuju i posebna pravila s istim ciljem (uvodne izjave 18. – 24.).
- (91) U skladu s točkom 80. podtočkom (b) Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013. postupkom odabira, uključujući alternativne postupke i njihove dodatne zaštitne mjere, uvjete povezane s pristupom i naknadama te visoki stupanj transparentnosti, praćenja i kontrole omogućuje se konkurentnim operatorima da s pomoću subvencionirane infrastrukture pružaju konkurentne i povoljne usluge krajnjim korisnicima.

- (92) Iz tih se razloga očekuje da će negativni učinci mjere, ako ih bude, biti ograničeni.

3.6. Transparentnost

- (93) Kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 59. – 61., mjerom se zainteresiranoj javnosti i Europskoj komisiji osigurava jednostavan pristup svim relevantnim aktima i informacijama o potpori. U uvodnoj izjavi 86. točki (j) navodi se usklađenost mjere sa zahtjevima iz točke 78. Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013. u tom pogledu. Stoga se čini da će se potpora dodijeliti transparentno.

3.7. Ukupna uravnoteženost – pozitivni učinci mjere potpore trebali bi nadmašiti negativne učinke

- (94) Komisija zaključuje da će se prijavljenom mjerom nadoknaditi geografska i gospodarska ograničenja te da je objektivno opravdano da se njome rješava problem nedovoljne dostupnosti poboljšanih širokopojasnih usluga zbog komercijalne neprivlačnosti ciljanih područja. S obzirom na značajke projekta i primijenjene zaštitne mjere sveukupni se učinak na tržišno natjecanje smatra pozitivnim.
- (95) Očekuje se da će se znatnim povećanjem kapaciteta mreže potaknuti ulazak na tržište pružatelja usluga i pružanje šireg raspona usluga. Pristup se konkurentnim operatorima osigurava propisivanjem otvorenog pristupa subvencioniranoj mreži pod jednakim i nediskriminirajućim uvjetima tijekom najmanje sedam godina, što ima pozitivan učinak na tržišno natjecanje s obzirom na to da su uporaba subvencionirane infrastrukture i tržišno natjecanje omogućeni za više operatora. Očekuje se da će rizik istiskivanja privatnih ulaganja i negativni učinci mjere biti ograničeni. U pogledu učinka na trgovinu, čini se da nema nikakvih negativnih prelijevanja na druge države članice. Mjera je izrađena tako da se njome ne narušava tržišno natjecanje ili ne utječe nepovoljno na trgovinske uvjete u mjeri koja nije u skladu s općim interesom te je ona u skladu s ciljevima članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a.
- (96) Javnom se intervencijom čini „značajan iskorak” te se na taj način ne istiskuju usporediva privatna ulaganja s obzirom na to da se s pomoću subvencionirane mreže mora osigurati znatno bolja kvaliteta i dostupnost širokopojasnog pristupa (brže, pouzdanije brzine preuzimanja i učitavanja) od one koja se trenutačno pruža ili koja će se pružati u razdoblju od tri godine (uvodne izjave 6. i 12. – 14.).
- (97) Izgradnja mreža na sivim područjima u načelu može dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja. Zbog tog razloga, hrvatska nadležna tijela javne uprave obvezala su se da korisniku potpore neće dopustiti da uspostavi točke za spajanje na mreži financiranoj javnim sredstvima na sivim točkama ili da na tim područjima spoji krajnje korisnike. Stoga se očekuje da će mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja zbog mreže koja prolazi sivim područjem biti ograničena.
- (98) Uzimajući u obzir sve navedeno, ograničena zabrinutost zbog tržišnog natjecanja ne opravdava dodatne troškove i opterećenje poreznih obveznika do kojeg bi došlo izgradnjom složenije pristupne mreže koja bi bila potrebna kako bi se izbjegle sive točke.

Zaključak

- (99) Komisija zaključuje da su kriteriji spojivosti utvrđeni u Smjernicama o širokopojasnim mrežama iz 2013. ispunjeni i da je prijavljena mjera državne potpore spojiva s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a.

4. ZAKLJUČAK

Komisija je stoga odlučila:

- da ne uloži prigovor na potporu jer se ona smatra spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Ako ovaj dopis sadržava povjerljive informacije koje se ne smiju otkriti trećim stranama, molimo Vas da obavijestite Komisiju u roku od petnaest radnih dana od datuma primitka. Ako Komisija u tom roku ne primi obrazloženi zahtjev, smatrat će se da pristajete na otkrivanje sadržaja trećim stranama i objavu cijelog teksta dopisa na izvornom jeziku na internetskim stranicama: <http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Zahtjev treba dostaviti u elektroničkom obliku na sljedeću adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
B-1049 Bruxelles
Stateaidgreffe@ec.europa.eu

S poštovanjem

Za Komisiju

Phil HOGAN
Član Komisije

OVJERENI PRIMJERAK
Za glavnog tajnika,

Jordi AYET PUIGARNAU
Direktor Ureda Glavnog tajništva
EUROPSKA KOMISIJA